

# DEMOKRASİ

Gençler merhaba. Demokrasi kavramına, bu kavramın uygulanması bakımından kısaca tarihi gelişimine, demokrasinin olmazsa olmazlarına konuyu basitleştirerek örneklerle değineceğim. Önemli ve sınavlarda sıkça çıkan bir konudur. Dikkatle okuyup not çıkarmanız yararınıza olacaktır. Hadi başlayalım. 😊

## **Demokrasi Kavramının Kökeni**

Eski Yunanca, Demos ( halk ) ve Cratos (egemenlik, güç, yöneten) kelimelerinin birleşmesi ile türetilmiş olan demokrasi kelimesi en genel ve basit tanımı ile; halkın kendi kendini yönetmesidir.

## Demokrasinin tarihi gelişimine değinelim:

Antik Çağ'da Yunan toplumu **polis** adı verilen küçük şehir devletleri şeklinde yönetiliyordu. Bu dönemlerde şehir

devletlerinin birçoğunda ülkeyi ilgilendiren önemli konular halkın bir meydanda toplanıp oy kullanması ile karara bağlanıyordu. Tarih boyunca bu tür bir uygulama ilk kez Yunan toplumunda görülmüş ve zamanla biçim değiştirerek diğer devletlerde görülmeye başlanmıştır.

Eski Yunan toplumlarında uygulanan bu demokrasi biçimine **doğrudan demokrasi** adı verilir. Çünkü halk ülke meselelerinin çözümünü için doğrudan karar verme gibi bir hakka sahipti.

Günümüzde ise dünyadaki pek çok devlette görülen demokrasi biçimi eski Yunan toplumlarındakinden farklı olarak biçim değiştirmiş ve halk karar verme hakkını seçtiği yöneticiler ile kullanmaya başlamıştır. Ülkemizde görülen şekliyle olduğu gibi insanlar belirli zaman aralıkları ile sandık başına gidip oy kullanarak ülkeyi

yönetecek insanları seçer ve halk adına karar verme yetkisini bu seçilmiş insanlar kullanır. Bu demokrasi biçimine ise **temsili demokrasi** adı verilir.

**Doğrudan demokrasi** → Halk meydanda toplanıyor, hiçbir aracı olmadan doğrudan oy vererek karar alıyor.

**Temsili demokrasi (günümüzde tüm dünyada yaygın olarak kullanılan)** → Halk ülke meselelerini çözmesi, ülkeyi yönetmesi için oy kullanıyor ve yöneticileri seçiyor bu yöneticiler halk adına karar veriyor (örneğin; TBMM milletvekilleri, Cumhurbaşkanı gibi.)

**Soru : Peki arkadaşlar, günümüzde neden eski Yunan toplumlarında olduğu gibi doğrudan demokrasi uygulanmıyor?**

**Cevap : Eski Yunan şehir devletlerinde nüfus çok azdı. Bu devletler günümüzde olduğu gibi milyonlarca insandan**

oluşmuyordu. Nüfus az olduğu için halkı bir meydana toplayıp, halka sorup aynı anda karar alması kolaydı fakat günümüzde milyonlarca insan bir meydana toplayıp karar almak mümkün değil.

Demokrasinin temel ilkelerine uygun olarak yönetilen devletlere **demokratik devlet** denir. Demokratik devletlerde olmazsa olmaz, mutlaka uygulanması gereken durumlar kurallar bulunur. Bu durumlar demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. **Bunlara demokrasinin temel ilkeleri adı verilir.** Şimdi demokrasinin temel ilkeleri nelermiş bir bakalım.

### Demokrasinin Temel İlkeleri ( Olmazsa Olmazları )

**Eşitlik ve Özgürlük :** Demokratik bir devlette, halk; ırk, dil, din, mezhep ya da herhangi başka bir ayırım yapılmadan eşit ve özgürdür.

**Milli Egemenlik :** Demokrasi ile yönetilen ülkelerde, yönetme yetkisi millete-halka aittir. Halk bu hakkını seçtiği vekiller aracılığıyla kullanır.

**Kuvvetler Ayrılığı :** Demokratik devletlerde, **yasama, yürütme ve yargı yetkileri** tek bir kişi ya da organ tarafından kullanılamaz. Bu yetkileri kullanma hakkı ayrı organlara verilmiştir. Örneğin ülkemizde; yasama yetkisi TBMM'ye, yürütme yetkisi Cumhurbaşkanı'na, yargı yetkisi ise bağımsız mahkemelere verilmiştir. Bu üç organ ya da kurum diğer yetkilere müdahale edemez.

**Çoğulculuk :** Toplumsal yaşamda her türlü düşüncenin, eğilimin, gerçekliğin var olmasını, eşitliği ve özgürlüğü savunan görüş. Kısaca; farklı düşünenlere saygı.

**Hukukun Üstünlüğü :** Demokratik ülkelerde yöneten ve yönetilen herkes kanunlara, hukukun kurallarına uymakla yükümlüdür. Yöneticiler yönetme yetkilerini kullanırken keyfi davranamaz ve hukuk kurallarının dışına çıkamaz.

**Çoğunlukçuluk :** Demokrasilerde her ne kadar halkın tamamının görüşlerine saygı gösterilse de belirli konularda karar verirken sayıca çoğunlukta olanların kararının uygulanmasına denir. Örneğin; seçimlerde en çok oyu olan partinin ülkeyi yönetme hakkına sahip olması ya da benim, sınıf başkanı seçerken aranızdan en çok oyu almış olanı sınıf başkanı ilan etmem gibi.

**Katılım :** Halkın özgür iradesi ile temsilcilerini seçmesi, siyasi karar alma sürecine katılması demektir. Basit olarak oy kullanma hakkını kullanması gibi.

**Not : Bir sonraki notta yukarıda bahsettiğim yasama yürütme yargı kuvvetlerini biraz daha ayrıntılı göreceğiz. Demokrasinin dışında başka yönetim biçimlerini, demokrasinin temel ilkeleri yanında demokratik ülkelerde olması gereken diğer bazı durumları ya da uygulamaları irdeleyeceğiz. Hepinize, ailelerinize selamlar, sevgiler. İyi çalışmalar. 😊**